

**Отговор на рецензиите и становищата по конкурса за професор
катедра“Религия, вярвания,светоглед“,ИИОЗ,БАН, ДВ бр.91/2015
от дфн.,доц.Стефан Пенюв:**

Уважаема г-жо Председател и уважаеми членове на научното жури!

Драги и уважаеми колеги!

Сърдечно благодаря за високо-професионалните оценки, многото хубави думи; за малкото, но ценни бележки и препоръките за бъдеща работа като участник в конкурса за професор към ИИОЗ-БАН, от страна на членовете на НЖ. Колективният ум е винаги полезен за всеки учен. Благодарен съм, че колегите си дадоха труда и отделиха време да се запознаят с голямо количество документи и доста обемни публикации. Но такъв е изборът на учения и философа, независимо дали е в България и ЕС, или в др. цивилизована страна, където знанието и мъдростта са ценности, а науката-призвание.

Проф.,дфн и дпн Петко Ганчев, комуто благодаря за изключително високите оценки на моите трудове и цялостната ми НИ дейност,пише още:““Не съм съгласен с твърдението на доц.,дфн Стефан Пенюв, че “Философията не е и не може да бъде идеология. Тя се занимава с общото, необходимото, валидното, същественото и субстанциалното““ . Наистина, и в общо 3,а не само в 1 публикация твърдя подобно нещо. Правя го съвсем убедено,защото е извод от цялостната ми работа и опитите ми по създаване на философска система, но твърдението не трябва да се абсолютизира. Проф.П.Ганчев е прав, ако се има пред вид приложение на философията в областта на обществените идеологии. Но не това имам пред вид! Философията като наука е *светогледна и методологична система*. Именно в този смисъл **без логика и метафизика няма философия**. Всяко „разсъждавателство, особено такова, което касае наличното битие“/по Хегел/ или пък е набор от най-различни идеи – вкл. безсистемните идеологии като набор от всякакви идеи и случайни или релационни „факти“ на политолози, общественици и коментатори от всякакъв род и вид или пък на учени с много тясна емпирична специализация „не заслужават гръмкото име философия“. Мога да добавя,че като философ-професионалист не пиша и не мисля в стила на Маркс, а конструирам системна религиозна философия/ не теология!/ и изследвам философски световните религии. Методологически синтезирам *диалектичката логика* на Хегел с *процесуалната философия* на Уайтхед. Казано иначе, колкото отричам философския характер на политическите и случайните идеологии с техния несистемен и манипулативен характер, толкова ценя и уважавам *философията на обществото като фундаментална философия*.

2/ Що се отнася до изследвания на “богомилската ерес“, то има др. колеги, които се занимават с нея, а предметът–именно защото го познавам - не представлява самостоятелен интерес за изследване от моя страна. Проф. Ганчев обаче е прав, че трябва да напиша публична оценка на движенията на богомили, катарии, албигойци. Това и др.изследвания тепърва предстоят, но тъй като съм привърженик на работата в екип и интеграцията на усилията на различни видове учени и специалисти по решаване на определени НИ проблеми, с акумулиране на съдържание, то точно тази част би могъл да напише и др.колега, а в моите изследвания ще има непременно диалектико-логическа оценка.

3/ Що се отнася до оценките ми за Ренесаса – тук ще добавя, че става дума само за подчертаване от мен на смяната на светогледната парадигма, а не за каквато и да е друга оценка от моя страна. Убедено твърдя, обаче, че възможността за тази и др.дискусии с многоуважаемия от мен проф.П.Ганчев и др. колеги са изключително плодотворни и професионално полезни, за което искрено благодаря.

Приемам с изключително удовлетворение високите професионални оценки на уважаемия **проф. Антони Хубанчев**. Благодаря му за това, че в своя анализ дава идеи и насоки за продължаване на изследванията ми. Бих обяснил, обаче, защо упорито се опитвам да наложя термина “абрахаимични“ религии: 1/ Не използвам „авраамични“ религии, защото смятам, че преводите от руски и църковно-славянски са неточни; 2/ Когато превеждам пасажи от иврит и обратно, напр.в книгата си: “Диалектическият Логос на религията – религиозната философия на абрахаимичните религии“,С.2015; използвам изрази като следните: (* ל אברהם הגות ו- דת ו יהדות *). Когато в българския език нямаме собствени термини за друго обозначаване на единството на монотеистичните религии, което указва и на генезиса им, а не само на съдържанието (вяра в Един Бог), по-добре е да се придържаме към по-близкото до оригинала на преддетерминиращата монотеизма юдейската философия и религия.

Благодаря и на уважаемия колега-**проф. Ал.Гънгов** не само за високите оценки и прецизния анализ на трудовете ми, но за акцента върху диалектичката логика. Десетте основни принципа показват, че нестандартната диалектичката Логика има трансубективен характер и приложение в мисленето и научните изследвания. А принципите на възхождане от теоретичната абстракция към мисловно конкретната истина в системата на абсолютното трояко умозаклучение като единство от онтология-епистемология-социокултурна дейност са ясно определени от всички рецензенти като най-мощен методологичен прин-

цип, позволяващ субект-предикатен анализ и конструиране-синтез на система от онтология-епистемология-логика; наука- религия -трети свят на културата. **Благодарен съм и на авторите на становища** за високите и положителни оценки на цялостната ми дейност. Те де факто са писали рецензии за моите трудове и дейност - проф.дфн.Иванка Райнова, доц.д-р Таня Батулева, проф. дфн.Русен Русенов и проф.дфн. Сергей Герджиков. Ще акцентирам само върху няколко момента,защото колкото и да искам да коментирам, не е възможно един учен сам да има потенциала на няколко солидни учени и и философи:

Проф.дфн **Ив.Райнова** с основание обръща голямо внимание на публикациите и изнесените доклади, както и на цитиранията и рефериранията в чужбина, което без колебание прави и проф.дфн **Русен Русенов**. Именно с това българската наука се легитимира и верифицира, защото всички ние не правим изследвания само с местно значение.Благодаря и на двамата, че те не абсолютизират това, а обръщат голямо внимание на публикациите и на изследванията ми по предметни области –философия на духа, епистемология, религиозна метафизика, философия на религията, диалектическа логика. Не следва да имаме комплекс за малоценност, че живеем и работим тук и сега. Сериозната наука може да се прави навсякъде по света, където има условия за това и не и’ пречат.

Благодаря на проф.дфн **Сергей Герджиков** не само за хубавата оценка на моята работа, но и че е показал логическата връзка на сегашните ми изследвания като по-висок етап спрямо предишни мои разработки. Прав е, разбира се, за това, че има различни емпирични данни относно възникването на религиозния култ и неговото съдържание. Присъединявам се и то с писаното от мен, към духа на неговото становище, че философията не може да бъде само субективен конструкт от абстракции, а в духа на Хегел и Уайтхед трябва да има конкретно-истинно саморазвиващо се съдържание. Освен това съм благодарен за оценката на работите ми като собствено „философски дискурс“, а не теология.

Уважаемата Председателка на НЖ доц.д-р **Татяна Батулева** с основание е отбелязала, че работите ми носят патоса на диалектическия метод, независимо че някои са склонни да видят в диалектиката “примиряващ” и “обезличаващ” другостта синтез и “път към скрито насилие”. Именно той е в основата на генезиса и филиацията на идеите в религията и религиозната философия: от шумерите и египтяните през юдаизма към християнството; от кабалистичната философия и диалектиката към европейската философия. В този смисъл оценката, че направеното от мене “представлява успешен опит за доразвиване, обогатяване, приложение и доказване на заложения в диалектическия метод

евристичен заряд” ми дава вдъхновение и сили за нови проекти. Наистина, съвременна Европа е с юдео-християнски и елино-римски корени, а клерикализмът все повече се измества, но не от секуларизация, а от нов тип *персонална религиозност* и *иманентно-религиозна* култура.

Разбира се, всяка хабилитационна процедура е много сериозна работа и винаги, каквото и да се каже – няма да е достатъчно. И наистина, научното ми развитие би било невъзможно без големите имена: Платон, Прокъл, Филон Александрийски, Ориген, Шломо Габирол, Моше Маймонид, Тома Аквински, Дж.Бъркли, Г.Хегел, Дж.Сантаяна и А.Уайтхед, които стоят наред с Моше Рабейну, Йешуа бен Йосеф, Акиба бен Йосеф, Михаел Лайтмън, Ахмед Осман, Абдуллах Фати, Дж. Добин, Е-М.Лаперузас и Робер Амбелен. Заедно със собствено философските съчинения до Тората, Св. Писания - Невиим и Кетувим, Новия Завет и Корана стоят ръкописите от Мъртво море на йесеите, философията на гностиците, апокрифните писания на коптите в Египет от Наг-Хамади и трактатите на еврейските кабалисти. Научното ми развитие намери благодатна научна среда именно в ИИОЗ-БАН и особено сред учените-философи, теолози, социолози, психолози и др. от НИ група “Религиозно-философски парадигми и интеркултурен диалог“ и секция “Религия, вярвания, светоглед“ - единствена до сега у нас *светска катедра по изучаване на световните религии*.

Важното според мен е да осигурим обективност и законовост на процедурите и да даваме възможност за развитие на науката и да отбелязваме учените по принципа на меритокрацията: В науката царски път няма, но всичко става и се прави с усилие и заслуги, без да е дадено наготово. В този смисъл хабилитационните процедури (дори и тези за професор) не са само финализиране на определен творчески и изследователски етап, но и стабилна основа за ново начало. Такова е развитието на познанието: защото само доказуемите и верифицируеми резултати са истинските ориентири в неговия безкраен път.

3 март 2016 г.

С уважение и пожелания за успех и много благодат
на всички колеги в научното поприще:

дфн; д-р по ф-я Стефан Пенев